

AZ ADÓ ALAPJÁNAK EGYSZERŰSÍTETT MEGÁLLAPÍTÁSA

Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. november 23. napján kihirdetett 2022. évi XLV. törvény alapján, **az egyszerűsített iparüzési adó-megállapításra vonatkozó jelenleg hatályos szabályozás 2023. január 1-jétől jelentősen átalakul.**

A törvény bevezeti a kisvállalkozó fogalmát. Kisvállalkozónak minősül az a vállalkozó, akinek/amelynek éves nettó árbevétele nem haladja meg a 25 millió forintot (ideértve a korábbi KATA tételes adómegállapítást választó adó alanyát is). Ha a vállalkozás működési ideje nem érte el a 12 hónapot, akkor ezen értékhatárt arányosítani kell.

A kisvállalkozói minőség tehát megilleti valamennyi vállalkozást, legyen társaság vagy magánszemély.

A törvény lehetőséget ad arra is, hogy azon átalányadózó egyéni vállalkozók, akik kizárólag kiskereskedelmi tevékenységet folytatnak, és akiknek a bevétele éves szinten nem haladja meg a 120 millió forintot, éljenek az egyszerűsítési lehetőséggel.

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 2023. január 1-jétől hatályos módosítása szerint tehát, **valamennyi olyan vállalkozó, amelynek az adóévi bevétele – éves szinten számítva, azaz 12 hónapnál rövidebb adóév esetén a működés naptái napjai alapján évesítve – a 25 millió (a személyi jövedelem-adótörvény szerinti átalányadót választó kereskedők esetén a 120 millió) forintot nem haladja meg, jogosulttá válik az iparüzési adóalapjának egyszerűsített, úgynevezett sávós módon történő megállapítására.**

A módosítás rögzíti, hogy az egyes adózói csoportokban mit kell bevétel alatt érteni. Eszerint a személyi jövedelemadóról szóló törvény hatálya alá tartozó magánszemély vállalkozó esetében a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti bevételt, egyéb vállalkozó esetén pedig a Htv. szerinti nettó árbevételt kell bevételnek tekinteni (a KATA alanyok esetén utóbbi a kisadózó vállalkozások tételes adójáról szóló törvény szerinti bevétel).

Ez azt jelenti, hogy az Szja. adóalanynak, a KATA adóalanynak nem kell külön kimunkálni a Htv. szerinti nettó árbevétel összegét.

A módosítás három bevételi sávot és ahhoz tartozó tételes adóalapot határoz meg. A bevételi sávokat éves szinten kell tekinteni, tehát 12 hónapnál rövidebb adóév esetén napi időarányosítással kisebb a bevételi sáv összege is.

A vállalkozó székhelyére és telephelyére jutó adóalap sávós meghatározása az alábbiak szerint történik:

- **2,5 millió forint, ha a kisvállalkozó bevétele az adóévben – 12 hónapnál rövidebb adóév esetén napi arányosítással 12 hónapra számítva időarányosan – a 12 millió forintot nem haladja meg (az iparüzési adó összege 2 % adómértékkel számolva 50 ezer Ft/év),**
- **6 millió forint, ha a kisvállalkozó bevétele az adóévben – 12 hónapnál rövidebb adóév esetén napi arányosítással 12 hónapra számítva időarányosan – a 12 millió forintot meghaladja, de a 18 millió forintot nem haladja meg (az iparüzési adó összege 2 % adómértékkel számolva 120 ezer Ft/év),**

- **8,5 millió forint, ha a kisvállalkozó bevétele az adóévben – 12 hónapnál rövidebb adóév esetén napi arányosítással 12 hónapra számítva időarányosan – a 18 millió forintot meghaladja, de a 25 millió – a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti átalányadózó kiskereskedő kisvállalkozó esetén a 120 millió – forintot nem haladja meg (az iparűzési adó összege 2 % adómértékkel számolva 170 ezer Ft/év).**

Ha a – bevétel-nagysága okán – az arra jogosult **vállalkozó úgy dönt, hogy az egyszerűsített adóalap-megállapítást választja, akkor adóalapját a székhelye és valamennyi telephelye fekvése szerinti önkormányzat felé így kell megállapítani, s az erről szóló bejelentést a rá irányadó módon (adóbevallásában vagy telephely-nyitás, székhely-áthelyezés esetén a településre való bejelentkezésekor) valamennyi érintett (székhely, telephely szerinti) önkormányzat felé külön-külön meg kell tennie. Más szóval, a tételes adóalap-megállapítási módszert választó kisvállalkozó mind a székhelyén, mind valamennyi telephelyén csak e módszer alkalmazásával állapíthatja meg az iparűzési adóalapját.**

A kisvállalkozó a tételes adóalap-megállapítási módszert csak a teljes adóévre választhatja, s a döntése – erre vonatkozó külön, évenkénti bejelentés nélkül – mindaddig érvényes, amíg azt vissza nem vonja.

Az egyszerűsített adóalap-megállapítási módszer választását a kisvállalkozó annak az adóévnek az ötödik hónapja utolsó napjáig köteles bejelenteni, amelyben e módszert először kívánja alkalmazni (tehát 2023-ban kezdődő adóévre 2023. május 31-ig). A bejelentés az előző adóévről szóló adóbevallási nyomtatványon tehető meg (tehát 2023-ban a 2022. adóévről szóló adóbevallási nyomtatványon – 22HIPAK).

Mindezek alapján az adóalap-megállapításra vonatkozó külön, előzetes bejelentésre, bejelentési nyomtatvány kitöltésére főszabály szerint nincs szükség, sőt a módszer alkalmazásáról szóló döntést az adóév május 31-ig elégséges meghozni.

Ha a kisvállalkozó folyamatos működése közben e módszert alkalmazza és újonnan nyit telephelyet valamely önkormányzat illetékességi területén vagy székhelyét oda áthelyezi (más szóval a településen iparűzési adóalanyként megjelenik), akkor ezen új, iparűzési adókötelezettségi helyszínen az illetékes önkormányzati adóhatóság felé a bejelentkezéskor (bejelentkezési, változás-bejelentési nyomtatványon) köteles bejelenteni, hogy kisvállalkozóként a tételes adóalap-megállapítást választotta. Ennek az az oka, hogy az adóalap-megállapítási módszer az egész évre és valamennyi, adókötelezettséggel érintett településre egyaránt vonatkozik, az év közben telephelyet nyitó, székhelyét áthelyező kisvállalkozó esetén ugyanakkor e tény nem ismeri az új telephely, székhely szerinti adóhatóság.

Amennyiben a korábban a tételes iparűzési adóalap-megállapítást választó kisvállalkozó valamely adóévben már nem szeretné adóalapján ezen módszer alkalmazásával megállapítani, az erről szóló bejelentését az adóév ötödik hónapjának utolsó napjáig teheti meg az adóhatóságnak. E bejelentéssel egyidejűleg adóelőleg bevallására is köteles, hiszen e döntése eredményeként az iparűzési adóalap-megállapítására az általános szabályok válnak irányadóvá. Az így bevallandó adóelőleg első részlete az adóév május 31-ig (az előleg-bevallással egyidejűleg) esedékes az előző adóévi adó összegével egyezően, a másik adóelőleg pedig a következő adóév harmadik hónapjának 15. napjáig ezen összeg felével egyező összegben.

Ha az egyszerűsített adóalap-megállapítást választó esetén – az előzetes várakozásokkal ellentétben – az adóévi (évesített) bevétel meghaladja a 25 millió, illetve 120 millió forint küszöbértéket, akkor az egyszerűsített adóalap-megállapítás nem alkalmazható az adóévben és az adóévet követő adóévben. Ekkor, az adóévet követő évben benyújtandó bevallásban vagy az általános szabályok szerint kell megállapítani az adó alapját és teljesíteni az adókötelezettséget, vagy ha az adózó KIVA alanya, úgy választhatja a KIVA alanyokra irányadó, Htv. 39/B. §-ában meghatározott egyszerűsített adóalap-megállapítást is.

Bevallásbenyújtási kötelezettség a kisvállalkozás megszűntetése, megszűnése, egyéni vállalkozás szünetelése kapcsán merülhet fel, vagy ha év közben a vállalkozó a telephelyét megszünteti, székhelyét áthelyezi (ekkor előfordulhat az, hogy az előleg összege eltér a végleges adó összegétől, illetve az is, hogy soron kívüli bevallás-benyújtási kötelezettség áll fenn az Art. alapján).

Az egyszerűsített tételes iparüzési adóalap-megállapítást választó kisvállalkozót valamennyi adóévre terheli egy egyszeri, az adóév ötödik hónapjának utolsó napjáig esedékes adóelőleg-fizetési kötelezettség. Ezen, fizetendő adóelőleg összege pedig – főszabály szerint – az általa az előző adóévre fizetendő adó összegével azonos. Az adóelőleg-fizetési kötelezettség kapcsán azonban a kisvállalkozót **az adóelőleg-fizetésről adóbevallás-benyújtási kötelezettég nem terheli.**

Abban az évben, amelyben a kisvállalkozó első ízben alkalmazza a tételes adóalap-megállapítási módot, s így egy, az általános szabályok szerint benyújtott korábbi adóbevallása alapján az adóév harmadik hónapjának 15. napjára adóelőleg-kötelezettsége van, akkor ezt a korábban bevallott előleget annak esedékességekor (az adóév harmadik hónapjának 15. napjáig) köteles megfizetni (tehát 2023-ban meg kell fizetni a 2023. március 15-ig előleget).

Ebben az esetben a kisvállalkozó által megfizetett adóelőleg-részlet a tételes adóalap-megállapítást választó kisvállalkozók számára előírt, az adóév ötödik hónapjának utolsó napján esedékes adóelőleg összegébe beszámít, s így adóelőleg-fizetési kötelezettsége az adóév ötödik hónapjának utolsó napján csak a már megfizetett adóelőleg-részlet és a tételes adóalap-megállapítást választó kisvállalkozók számára előírt adóelőleg pozitív különbözetének erejéig áll fenn.

A Htv. új 2023. január 1-jétől alkalmazható tételes adóalap-megállapításról szóló előírások értelmében – bevételük nagyságára figyelemmel – az új KATA-alanyok is jogosultak ezen adóalapmegállapítási módszert választani.

Ugyanakkor az új szabályozás azzal a vélelemmel él, hogy – függetlenül attól, hogy az új KATA-alany adózónak a 2022-es adóévről van-e vagy nincs bevallás-benyújtási kötelezettsége – alkalmazni kívánja a 2023. január 1-jétől hatályos egyszerűsített iparüzési adóalap-megállapítást a 2023. adóévre. Ezen törvényi vélelem azt eredményezi, hogy e vállalkozói körnek nincs semmilyen adminisztratív teendője, amennyiben élni kíván a Htv. – 2023. január 1-jétől hatályos – 39/A. §-ában szabályozott egyszerűbb iparüzési adózással.

Ezt a vélelmet természetesen az új KATA alanya megdöntheti azzal, ha – a 2022. adóévről szóló bevalláson vagy a bejelentkezési, változás-bejelentési nyomtatványon – közli, hogy 2023-ban nem kíván élni a 2023. január 1-jétől hatályos Htv. 39/A. § szerinti egyszerűsített iparüzési adóalap-megállapítás lehetőségével. Ekkor azonban – értelemszerűen – az „általános” adózási módra vált, s így adóelőleget is kell bevallania a 2023. január 1-jétől 2024. június 30-ig terjedő

adóelőleg-fizetési időszakra, mégpedig 75 ezer forintot, amelyet két részletben kell megfizetni. 2023. május 31-i esedékességgel 50 ezer forintot, 2024. március 18-i esedékességgel 25 ezer forintot.

A 2023. évtől alkalmazható fenti adófizetési rendszer jellegéből tehát az következik, hogy jelentős adminisztrációs csökkentést eredményez az új egyszerűsített sávós adózási módot választó adózók részére.

Fontos azt is tudni, hogy a kisvállalkozó, aki a lényegesen egyszerűsített, új tételes adóalap-megállapítást alkalmazza, sem törvényi, sem önkormányzati rendeleti adómentességre, adókedvezményre, adócsökkentésre nem jogosult.